

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XLIV. a Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

scrupulo conscientia hoc facere poteris, cum videris expedire, dummodo contra formam interdicti nullum eis divinum officium celebretur. Præterea quasivisti, cum Ferrariensis civitas interdicto sit, & excommunicationis supposita: & ideo sint ibidem præter baptismum parvulorum, & penitentiam morientium, universa sacramenta ecclesiastica interdicta, an liceat tibi baptizatos pueros in frontibus consignare. Super quo tibi taliter duxionem in frontibus a te possunt sacro chrismate deliniri.

NOTÆ.

I. ^a Ferrariensis.] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. cap. 16. Hugoni videlicet, qui floruit in Ecclesia ex anno 1196. usque ad annum 1212. ut refert Ughel. tom. 2. Italia sacra, fol. 576.

2. ^b Poteris.] Rectè, nam & olim nemo submovebatur ab Ecclesia tempore concionis, immò omnes admittebantur, tam catechumeni, & hæretici, quàm Gentiles & Iudæi: Concil. Carthag. 4. can. 84. ibi: Ut Episcopus nullum prohibeat ingredi Ecclesiam, & audire verbum Dei, sive Gentilem, sive hæreticum sive Iudæum, usque ad Missam catechumenorum. De catechumenis extat dilectus locus Tertulliani lib. 1. de prescript. advers. hæretic. cap. 41. ibi: Quis catechumenus, quis fidelis, incertum est: pariter adveniunt, pariter audiunt. D. Augustinus serm. 116. de tempore, ibi: Hodie fratres charissimi specialiter ad competentes humilitatis nostra sermo dirigitur: & quamvis omnibus etiam fidelibus baptizatis admonitio nostra conveniat, peculiariter tamen eos, qui nunc baptismi sacramenta desiderant, volumus admonere. De hæreticis constat ex Possidonio in vita D. Augusti, ibi: Libros ejusdem, sive tractatus mirabili Dei gratia procedentes instructos omni rationis copia, atque auctoritate sanctarum Scripturarum, ipsi quoque hæretici concurrentes cum Catholicis ingenti ardore audiebant. De Gentilibus, & Iudæis constat ex dicto canone 24. Concilij Carthag. & ex Concilio Valentino Hispania can. 1. ibi: Antiquos canones relegentes censuimus observandum, ut sacrosancta Evangelia ante munerum illationem in Missa catechumenorum in ordine lectionum post Apostolum legantur, quatenus salutaria præcepta Domini nostri Iesu Christi, vel sermones sacerdotis, non solum fideles sed etiam catechumeni, & penitentes, & omnes, qui è diverso sunt, audire licitum habeant. Gregorius Nysenus orat. de Sancto. baptisate. D. Augustin. homil. 49. ibi: Audite charissimi, membra Christi, & Matris Catholica filij: quod dico competentibus, audiant fideles, audiant & penitentes, audiant cate-

chumeni, audiant, & omnes timeant. Illustrant Ferrar. lib. 2. de ritu concion. cap. 13. Lantdmeter lib. 2. de veteri mon. cap. 67. Albaspineus lib. 2. obs. cap. 29. Morinus lib. 2. exercit. cap. 27. Gibalin. de censur. disquisit. 7. quest. 5. qui rectè docent, quod licet excommunicati possint adesse in Ecclesia, dum prædicatur verbum Dei, tamen ipse excommunicatus per se prædicare non valet, quia tunc daretur communicatio fidelium cum excommunicato. Nec interest, quod in principio concionis recitari solet saluatio Angelica, atque ita si excommunicati adint in Ecclesia, videtur dari cum eis communicatio. Nam rectè respondet Avila de censur. 2. part. cap. 6. diff. ut. 11. dub. 3. conclus. 6. has preces privatas esse, quæ etiam pro salute excommunicati, & coram illo recitari possunt, sicut Evangelium, aut Psalmi in eundem finem dici valent. Gibalinus ubi sup. Navarus in Manuali. cap. 27. n. 36. Ad divina autem officia audienda omnino ingressus Ecclesie excommunicatis denegatur. Tertul. de pudic. c. 4. Non modo limine, verum omni Ecclesie textu submovemus. D. Isidorus relatus in cap. 125. diff. Concil. Vernense, de quo in cap. 1. vers. hostiarum, 21. diff. Clement. 2. vers. Nonnulli, de sent. excom. D. Thomas in 4. diff. 18. quest. 6. art. 1. Illustrant Morinus lib. 2. exercit. cap. 27. Illustrat. Don Franciscus Ramos in syntag. pro Episcop. Lusitan. propof. 3. num. 94. & plura de prohibita communione cum excommunicatis in Ecclesia, & divinis officiis, congesti in cap. sacris, de his que vi.

3. ^c Excommunicationi.] Propter bellum civile, quia favebant Othoni Imperatori; nam his temporibus Innocentij anno 1209. Azo Marchio Salinquerani Ferrariæ Prætozem cum valida Ferrariensium exulium manu Ferrariâ expulsi: sed Otho Imperator Romæ coronatus discedens Ferrariæ Hugonem Guarinosum Vicarium constituit: ut refert Bolquetus ad Innocentium lib. 2. regest. 14. epist. 74. Unde quia Ferrarienses favebant ipsi Othoni Ecclesie hosti, excommunicati fuerunt. ^d Deliniri.] Quænam sacramenta tempore interdicti licet administrari possint, iam exposui in cap. quod in te, de penit. & remiss.

CAPUT XLIV.

^a Idem.

Inquisitioni tuæ breviter respondeo. Credimus distinguendum, utrum alter conjugum pro certo sciat impedimentum conjugii, propter quod sine mortali peccato non possunt carnale commercium exercere, quamvis illud apud Ecclesiam probare non possit; an impedimentum hujusmodi non sciat pro certo, sed credat; in quo utique casu debet potius excommunicationis sententiam humiliter sustinere, quàm per carnale commercium peccatum operari mortale. In secundo verò casu distinguimus, utrum habeat conscientiam hujusmodi ex credulitate levi, & temeraria; an probabilis, & discreta; siquidem ad sui Pastoris consilium conscientia levis, & temeraria credulitatis explosa, licet potest non solum reddere, sed exigere debitum conjugale.

jugale. Verùm cum conscientia pulsata animus ex credulitate probabili, & discreta, quamvis non evidenti, & manifesta, debitum quidem reddere potest, sed postulare non debet, ne in alterutro, vel contra legem conjugii, vel contra iudicium conscientie committat offensam. Tu ergo juxta responsionem præscriptam super illo procedas articulo, de quo nos consulere voluisti,

NOTÆ.

^a *Idem.*] Ita etiam legitur in tertia collectio-
ne, sub hoc tit. cap. 17. sed nullibi exprimitur cui
Prælato rescribat Innocentius, nec inter ejus

epistolas editas à Sirleto, & Bosqueto reperitur
textus hic: illum tamen exposui in cap. literas, de
restit. spol. cap. Dominus, de secund. nupt. & viden-
dus est Thomas Delbene tract. 2. oper. mor. disp. 10.
sect. 13.

CAPVT XLV.

^a *Morinensi Episcopo.*

Contingit interdum, quod dum clericali caractere insigniti ad turpia lucra di-
vertunt, & secularibus negotiis se immiscunt, clericale nomen abominabile
redditur cordibus infirmorum. Sanè sicut accepimus insinuantibus nobili ^b vi-
ro Comite Flandrensi, ac nobili muliere M. relicta quondam Ph. Flandrensis Comi-
tis, in diœcesi tua quidam existunt, qui nec in modo tonsuræ, nec in vestium forma,
nec in qualitate negotiorum de clerico quidquam ostendunt, ad pœnæ subterfugium se
clericos exhibentes. Quia cum super excessibus, quos sæculari luxu committunt, ad
publica judicia pertrahuntur, circumcisus crinibus, ut possint circumvenire vindictam,
se pro clericis repræsentant, clericalis fori privilegium labiis allegantes, qui factis paulò
antè negaverant clericatum; dumque repentinà tonsurâ pœnas eludunt, quas intonsi
perveris actibus meruerunt, per impunitatis fiduciam nutritur in eis audacia delin-
quendi; & dum impunè delinquant, quibusdam efficiuntur in scandalum, & aliis in ex-
emplum. Verùm quia privilegium meretur amittere, qui permisâ sibi abutitur pote-
state, ac frustra legis auxilium invocat, qui committit in legem, volumus, & mandamus,
ut tales, si tertio à te commoniti, se ipsos contempserint emendare, illius efficiantur im-
munitatis expertes, quæ pro clericorum tutela, & laicorum violentia coercenda nosci-
tur instituta. Tu denique frater Episcope, &c. Datum Lateran. v. idus Ianuar. Pontif.
N. Anno xv.

NOTÆ.

I. ^a *Morinensi.*] In nulla ex collectionibus
antiquis reperitur textus hic; extat ta-
men inter epistolas editas à Bosqueto lib. 3. re-

gest. 15. epist. 200. ex quo Registro inscriptionem;
& literam restituo. De Morinensi diœcesi egi in
cap. 1. de solut. & textum hunc exposui in cap. finali
de clericis conjug. 1. de apostatis.
^b *Viro.*] Balduino videlicet.

CAPVT XLVI.

^a *Idem.*

In præsentia dilecti filii, &c. *Et infra*; Nec Canonici suo Decano excommunicatio-
nem objicere possint, cum super hoc nec monitus, nec requisitus fuerit, nec ipse pro-
pter hoc eum duxerit evitandum: sed Episcopus in mensa, & Canonici communicave-
rint ei etiam in divinis,

NOTÆ.

^a *Idem.*] Ita etiam legitur in quarta collectio-

ne, sub hoc tit. cap. 2. nullibi tamen exprimitur
cui rescribat Pontifex. Textum hunc exposui in
cap. cum inter, cap. dilecti, de excepto.